

Josep Vallverdú i Aixalà va néixer a Lleida, el 9 de juliol de 1923. Va viure en aquesta ciutat fins al 1938, coincidint amb els bombardejos i la imminent entrada de les tropes del general Franco. La família Vallverdú es va refugiar a Puiggròs i després a Sant Martí de Maldà. Va tornar a Lleida el 1939. Un any més tard va anar a Barcelona, -hi treballava el seu pare-, i va continuar els estudis de batxillerat.

Vallverdú va continuar vivint a Barcelona fins l'any 1949. Es va matricular a la Universitat de Barcelona per cursar la carrera de Filosofia i Lletres, en l'especialitat de Filologia clàssica: llatí i grec. Hi va conèixer Frederic Roda, Antoni Badia i Margarit, Pere de Palol, Joan Triadú, Palau i Fabre. I Isabel Arqué, que anys més tard seria la seva dona.

L'any 1947 el van cridar per treballar a la universitat, com a becari, amb el doctor Rubió, que necessitava un col.laborador per a la seva tasca d'investigador a l'Arxiu de la Corona d'Aragó.

El 1949 li van oferir treballar a Sant Feliu de Guíxols, en una acadèmia. S'hi va traslladar i va anar afermant-se a la població. Després de dirigir-hi dos anys l'acadèmia, va treballar en una empresa de taps de suro, va començar a fer classes, va intervenir en les activitats culturals de la vila, va impartir conferències, va formar part de la primera redacció de la revista Àncora, va conèixer a fons Gaziol, etc. El 1952 es va casar amb la barcelonina Isabel Arqué i van viure els primers anys a Sant Feliu, on va néixer, el 1953, l'Eloi, fill únic de la parella. L'any 1954 Vallverdú va guanyar el concurs estatal de novel.la juvenil d'aventures que va convocar una editorial d'Alcoi, amb *Las cinco vidas del "Nereo"*. La seva vida a Sant Feliu transcorre entre 1949 i 1956 i l'autor els recorda com a "set anys pròdigs en esdeveniments vitals, en maduració". La malaltia del fill, manifestada als pocs mesos de néixer, condiciona la vida familiar.

Entre 1956 i 1958, viu a Balaguer on treballa de professor interí a l'Institut. En aquesta vila va iniciar el camí professional en el món editorial. Va enviar un recull de contes al premi Víctor Català, *Festa Major*, va obtenir vots, però no va arribar a guanyar el premi. El contes serien publicats el 1961 per l'editor Albertí. El fill necessitava una escola especialitzada, per això, Vallverdú accepta una oferta per treballar a Lleida, on viurà deu anys, entre el 1959 i el 1969. Primer treballa a l'Institut i després al col.légi Sant Jordi. El 1960 va poder veure publicat el seu primer llibre en català, *El venedor de peixos*, editat per Arimany en la primera col.lecció juvenil que es va fer a Catalunya. Col.labora assíduament a la revista *Cavall Fort*, des de la seva creació, el 1961.

L'any 1963 va guanyar la primera convocatòria del premi Joaquim Ruyra amb l'obra *L'abisme de Pyranos*, que es publicaria amb el títol *Trampa sota les aigües*, una obra que, des d'aleshores, es reedita constantment.

Entre el 1962 i 1975 va traduir al català una llarga llista de títols. Edicions 62, acabada de crear, li va encarregar traduccions de novel.les policíiques, i Herder, traduccions de llibres de religió. Entre les traduccions fetes per Vallverdú en tota la seva producció hi ha autors tan diversos com Raymond Chandler, Dashiell Hammet, Martin Luther King, Jack London, Jean Piaget, Edgard A. Poe, Gianni Rodari, Walter Scott, James Stevenson, G.K. Chesterton, Oscar Wilde, etc.

El 1968 és un any en què Vallverdú sent "un toc d'optimisme". Ha acabat la construcció d'una casa al terreny heretat de l'avi a Puiggròs. El seu fill es trasllada a Sudanell, un centre nou, impulsat per pares, entre els quals la parella Vallverdú-Arqué. Isabel, la seva dona, inicia Lleida contactes per fundar una escola catalana -Escola Alba, de la qual va ser directora des de la fundació fins al 1988, any que es va jubilar-. Escriu d'una tirada *Rovelló*, obra amb què va guanyar el premi Josep Maria Folch i Torres, i de la qual se n'han fet una trentena d'edicions. L'amistat amb el fotògraf Ton Sirera i la coincidència que

Oriol Vergés -aleshores directiu d'edicions Tàber- els oferís dur a terme el projecte d'uns llibres gràfics que reflectissin un viatge per Catalunya, comarca per comarca, els porta a partir d'aquest any per tota la geografia catalana. El resultat va ser la realització d'una sèrie de volums, fins al 1974 de *Catalunya visió*:

"Mai no sortíem separats sinó plegats. Jo prenia notes incansablement, ell tirava instantànies sabent que no les utilitzaria pas totes, naturalment. A l'hora de la confecció del capítol o de la plana, ens trobàvem amb dificultats per eliminar material" (Indíbil i la boira, p. 166)

L'any 1970, tot i que continuava vivint a Puiggròs, feia classes al col·legi dels Caputxins de les Borges Blanques. Va tornar a guanyar el premi Folch i Torres, amb *En Roc drapaire*. Es van inaugurar a Lleida els estudis universitaris i hi va impartir Història de la Literatura Catalana, Literatura medieval i Literatura del segle XX. Va publicar *L'home dels gats*, *Bernat i els bandolers*, *Un cavall contra Roma*, *L'alcalde Ferrovell*, a l'Editorial La Galera. A partir d'aquí anirà configurant la seva extensíssima producció (pràcticament un llibre per any), una de les més prolífiques de la literatura infantil i juvenil i de les lletres catalanes en general. En etapa entre 1970 i 1980 va augmentar les col·laboracions a la premsa escrita, va publicar assajos i novel·les per a adults. L'any 1970 i el 1982 va ser finalista del premi Josep Pla, amb *Proses de Ponent* i *Indíbil i la boira*, respectivament.

El 1978 va figurar a la llista d'Honor del Premi Andersen, amb *En Mir, l'Esquirol*. Les publicacions i els reconeixements es van anar succeint: Premi de la Crítica Serra d'Or, Premi Nacional del Ministeri de Cultura. El 1981, la novel·la *L'alcalde Ferrovell* va figurar a la Llista d'Honor de la Comissió Espanyola de la Infància i, a més, va rebre el Premi de la Generalitat a la millor obra juvenil de l'any.

L'any 1983, durant les festes de cultura dedicades a Pompeu Fabra a Lleida, es va crear el premi d'assaig que porta el seu nom.

Es va jubilar l'any 1988 (havia fet les oposicions sis anys abans) i s'instal·la a l'Espluga de Francolí. És guardonat amb la Creu de Sant Jordi (1990) i nomenat Escriptor del mes (maig 1990). Intensifica les col·laboracions a la premsa escrita. La seva obra s'amplia amb el dietari *Vuit estacions* (1991), continua l'obra narrativa per a joves, prepara volums amb reculls de conferències i assajos, etc.

L'any 1991 va ingressar com a membre de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans i el 1993 en va esdevenir emèrit.

L'any 1995 l'Editorial La Galera, amb la col·laboració de l'Institut d'Estudis Ilerdencs, va iniciar la publicació de la "Biblioteca Vallverdú", obra completa juvenil, que consta de catorze volums (amb una extensió que es calcula en unes quatre mil pàgines). Aquest mateix any, l'autor va publicar *Vagó de tercera*, on fa memòria de les vivències de la seva adolescència i de la grisa postguerra.

El 1997 va ser nomenat president d'Honor del Congrés de Literatura Infantil i Juvenil Catalana, organitzat per l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, de la qual n'és també Soci d'Honor.

El 1998 va publicar el volum de memòries *Garbinada i ponent. Els meus anys cinquanta*, on l'autor explica la iniciació a la literatura i l'experiència torbadora de la paternitat viscudes entre Sant Feliu de Guíxols (garbí) i Lleida (ponent). L'any 2000 d'Ocon Films i Enciclopèdia Catalana inicien l'adaptació en dibuixos animats de la novel·la *Rovelló*, en 26 episodis per a la televisió. Rep també la distinció del Premi d'Honor de les Lletres Catalanes.